

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F.J. BILLESKOV JANSEN ; Volmer Rosenkilde , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 274. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg10-shoot-idm140342679866256/facsimile.pdf> (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

MORALSKE TANKER

- S. 81. *Jesuitter*. Medlemmer af Jesuitterordenen, en katolsk Munkeorden stiftet 1534 af Loyola som Led i Modreformationen. 1624-1849 var Ophold her i Landet forbudt. - *eendeel*... *eendeel*, *dels*... *dels*. - *Besætning*, Garnison. - *Svenske Krig*, den store nordiske Krig 1700-21. - *Objectioner*, Indvendinger.
- S. 82. *Revelation*, Aabenbaringen. - *Poenitence*, Bed. - *Apologie*, Forsvar. - *Atheus*, Ateist. - *specieuse*, fr. tilsyneladende sande. - *Bayle*, i hans Dictionaire. Art. Epicure, Note D.
- S. 83. rar, interessant, paradoksal. - *daarlig*, taabelig. - *Superstition*, Overtro. - *clausulerede*, sluttede. - *exprimeret*, udtrykt. - *Epigramma*, optrykt som VI, 45 i den samlede Udgave af Epigrammerne (1749): »En Troendes overdrevne Iver er dadelværdig, en Ateists Iver er dum og taabelig. Før at frelse Sjælen stræber den første at nedbryde Legemet; den sidste lokker og frister, uden at love noget. Jeg sammenligner Ateisten som Omvender med en Spiller, som spiller om intet og dog er hed af Rængstelse.«
- S. 84. *consilium abeundi*, lat. Tilraad eller Ordre at drage bort. - *Anabaptist*, Gendøber. - *Docilitet*, Lærvillighed. - *Separatist*, Person der ønsker at skille sig ud fra Helheden.
- S. 85. *Humanæ etc.* Forskellen i menneskelige Kaar er ikke saa stor som den ser ud til; ingen kan kaldes lykkelig. - *adi et Epigramma*, Epigr. I, 83, af hvis 22 Vers her citeres de to første. - *fredie Lafinske Epistel*. Det lat. Essay Felicitas et Infelicitas (Lykke og Ulykke) fra det tredje Levnedsbrev (1743); jf. Indledning ovf. - *Kalluns-Suppe*, Suppe kogt paa Indvolde. - *Pastefor*, Postejer. - *Nam etc.*, Thi en fattig Mave forsmaar sjældn ringe Mad. Frit efter Horats, Sat. 2,2,38. - *Dionysios den Ældre* (eller den Første) (451-367 f. Kr.), Tyran i Syrakus.
- S. 86. *Darius*, Darcios I., persisk Konge besejret ved Maratbon 490. - *røret*, plumret. - *Confiturer*, Konfekt; Lækkerier. - *Serail*, Harem. - *Pinguis etc.*, Magelig og lettilgængelig Elskov bliver mig til Lede, ligesom sød Mad er skadelig for min Mave. Ovid, Amores 2, 19, 25-26. - *Valeur*, Værdi. - *Scholasticus*, lat. Lærer (i Veltalenhed).
- S. 87. *Conservation*, Bevaring. - *Cantat etc.*, I Roverens Nærværelse synger en pengeløs Rejsende. Juvenal 10,22. - *Gelæide*, Følge. - *subtile*, snedige.
- S. 88. *Seneca*, i Thyestes 452-53. - *Egenmord*, Selvmord. - *Scyther*, Oldtidsfolk i Sydrusland. - *derhos*, tillige. - *Cicero*, i Tusculanae disputationes 1,34,84.
- S. 89. *Poeten*, Horats, Sat. 1,1,4-7. Holberg medtager i Oversættelsen Satirens indledende Vers. - *trekkes*... for, foretrækkes for. - *incommodere*, plage. - *rarf*, sjældent. - *Tønder*, egl. brændbart Stof; Tilskyndelse. - *de Fattige lykkelige*, Lukas 6, 20.